

JAARVERSLAG 2017

Stichting HoPe Nederland | Fundación Holanda-Perú

STICHTING
HoPe

INHOUD

VOORWOORD	4
1 SAMENVATTING	8
2 FEITEN EN CIJFERS	10
3 PROGRAMMA'S	14
3.1 Programma Onderwijs 2017	14
3.1.1 Ternura II	14
3.1.2 Spaans als tweede taal	15
3.1.3 Schoolinternaat Patacancha	16
3.1.4 Ondersteuning Kleuteronderwijs	17
3.1.5 Studietoelating	18
3.1.6 Programma ter verbetering leerresultaten leerlingen kleuter-, lager-, en middelbaar onderwijs	19
3.1.7 Bibliotheek Kallpanchis	20
3.2 Programma Welzijn 2017	21
3.2.1 Revalidatieprogramma Brandwondencentrum Cusco	21
3.2.2 Vrouwengroep Racchi	22
4 ORGANISATIE HOPE	23
4.1 Organisatie Stichting HoPe Nederland	23
4.1.1 Bestuur	23
4.1.2 Vrijwilligers	24
4.1.3 Partners en samenwerking	24
4.1.4 Activiteiten 2016	25
4.1.5 Communicatie	25
4.2 Organisatie Fundación Holanda-Perú	26
5 FONDSSENWERVING	28
5.1 Fondsenwerving Nederland	28
5.2 Fondsenwerving Peru	29
Evaluatie 2017	29
6 FINANCIËLE VERANTWOORDING	30
6.1 Inhoudsopgave	30
6.2 Kengetallen Stichting HoPe 2013 - 2017	31
6.3 Jaarrekening 2017	32
6.4 Accountantsverklaring	43
COLOFON	44

VOORWOORD

Sociale programma's, gezondheidszorg en onderwijs, daar is HoPe voortdurend mee bezig. Laten we het onderwijs dit keer eens in de schijnwerpers zetten.

Het jaar 2017 was het jaar waarin HoPe in overleg met de onderwijsautoriteiten een slag heeft geslagen. HoPe's ervaringen, opgedaan in kleinschalige onderwijsprojecten, geven aanleiding tot grotere projecten die de kwaliteit van het onderwijs substantieel vooruit zullen helpen. De projecten van HoPe leiden op die manier tot duurzame verbeteringen van het onderwijs.

Onderzoek naar het niveau van het onderwijs - PISA
De Peruaanse regering lijkt gealarmeerd over het niveau van het onderwijs. Eens in de drie jaar laat de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling in de lidstaten onderzoek doen naar de vaardigheden van 15-jarige scholieren op verschillende leergebieden. Dat gebeurt in het kader van het Programme for International Student

Assessment, PISA. In 2015 bleek de Peruaanse jeugd, net als in eerder onderzoek, vergeleken met jongeren in andere landen vrijwel het laagst te scoren. Onder andere deze uitkomsten zetten de regering aan tot actie. Slechte schoolresultaten leiden immers tot beperkte opleidingsmogelijkheden en belemmeren de economische groei.

Ook zonder PISA was het de medewerkers van HoPe al opgevallen dat het niveau van het Peruaanse onderwijs laag is. De slechte scores zijn uit verschillende factoren te verklaren:

- Pas het laatste decennium besteedt de overheid daadwerkelijk aandacht aan het onderwijs in de afgelegen rurale gebieden en heeft zij de bouw van scholen daar ter hand genomen.
- Tot dusver is er weinig sprake geweest van een planmatige aanpak gericht op de vraag wat de leerlingen aan het eind van hun schooltijd zouden moeten kennen en kunnen.
- De verschillende niveaus van onderwijs sloten niet op elkaar aan.

- Er zijn nog steeds bevolkingsgroepen in de rurale gebieden die geen of matig Spaans spreken en dus nog nauwelijks door het Spaanstalige onderwijs worden bereikt of worden "aangesproken".

HoPe

Het werk van HoPe speelt in op de gebreken die het Peruaanse onderwijs vertoont. Al jaren is HoPe bezig met het ontwikkelen van leerplannen voor het kleuter-, basis- en middelbaar onderwijs. HoPe heeft een tweetalig onderwijsprogramma ontwikkeld en uitgevoerd, zodat kinderen in hun moedertaal, Quechua, les krijgen en tegelijkertijd Spaans leren; een geslaagd pilotproject.

HoPe verschaft studiebeurzen voor het volgen van beroepsopleidingen, vanuit het besef dat jongeren met matige studieresultaten op 15-jarige leeftijd niet per se dom zijn en met wat extra steun – taallessen en studieondersteuning – best een beroepsopleiding kunnen volgen.

Op weg in 2018

De Peruaanse regering is erop uit om Perú beter te laten scoren op de PISA-ranglijst; een tocht van lange adem. In 2017 heeft HoPe met de overheid onderhandeld en een overeenkomst gesloten om in de provincie Cusco samen met de scholen, de bevolking en de overheid schoolwerkplannen op te stellen en daarbij de verschillende onderwijsniveaus op elkaar te laten aansluiten. Het tweetalige programma van HoPe wordt daarin geïntegreerd. Vanwege de positieve ervaringen is HoPe een logische partner. We gaan daarmee in 2018 en 2019 aan de slag. Zal dit in Cusco en omgeving straks bijdragen aan een hogere PISA-ranking? We denken van wel.

Walter Meekes, HoPe Perú en
Maarten Elling, HoPe NL

1. TERNURA
Ontwikkeling van een geïntegreerde benadering van onderwijs, opvoeding, voeding en gezondheidsvoorlichting op 140 scholen met in totaal 3000 kinderen van 2 tot 8 jaar en hun ouders (samen met Plan International en de overheid). In 2017 is het programma in alle 3000 scholen van de regio Cusco ingevoerd. Daarnaast is een handleidingen opgesteld voor de uitvoering van het programma.

2. SPAANS ALS TWEDE TAAL
Voor en met de inheemse bevolking die Quechua spreekt is de afgelopen jaren door HoPe het programma Spaans als tweede taal ontwikkeld voor kleuter-, basis- en middelbaar onderwijs. In 2017 is het vak Spaans als tweede taal ingevoerd door het Ministerie van onderwijs. HoPe is haar ervaringen aan het systematiseren en wil 2018 een volledig onderwijsprogramma voor Spaans als tweede taal uitbrengen.

3. LEERLINGENHUIS
In 2017 woonden 43 scholieren in het leerlingenhuis. Dit jaar heeft HoPe het beheer van het leerlingenhuis officieel overgedragen aan de ouders van de leerlingen die er gebruik van maken. HoPe blijft hen financieel en met raad en daad ondersteunen.

4. ONDERSTEUNING
In 2017 heeft HoPe twee kleine bouwprojecten ten behoeve van het kleuteronderwijs ondersteund. Daarnaast heeft HoPe ook voor meer dan 150 kinderen voor warme en dikke truien gezorgd.

5. STUDIEBEURZEN/ BIJSCHOLINGSCURSUS
Ongeveer 20 studenten aan een beroepsopleiding hebben in 2017 van HoPe een studiebeurs gekregen. Daarnaast beheersen sommige studenten Spaans en het Engels te weinig om hun beroepsopleiding te kunnen volgen. Voor hen verzorgt HoPe cursussen. Dit jaar hebben 14 studenten hieraan deelgenomen.

6. HUISWERKBEGELEIDING
In een volksbuurt van Cusco maken tussen de 60 en 70 kinderen onder begeleiding hun huiswerk. Gebrek aan aandacht op school wordt daarmee gecompenseerd, kansen op succes worden aanzienlijk vergroot. Er is ook aandacht voor sociale problematiek.

FONDSENWERVING
HoPe werft fondsen via:
- Contacten met een grote kring van "vrienden van HoPe"
- Contacten met ondernemers
- Contacten met fondsen
- Acties op scholen en op markten

COMMUNICATIE
HoPe geeft inzicht in alle activiteiten en in de besteding van de fondsen via:
- Website
- Nieuwsbrieven (4 x per jaar)
- Projecten op scholen
- Voorlichting op markten

FINANCIEN
Inkomsten in 2017 : €122.802
Bestedingen in 2017: €106.232
Het batig saldo wordt toegevoegd aan de vrije bestemmings-reserve voor projecten

Stichting HoPe Nederland
stelt samen met HoPe Perú het beleid vast en vergaart middelen om de projecten in Perú te bekostigen

5 bestuursleden
20 vrijwilligers

Fundación Hope, Cusco Peru
voert ontwikkelingsprojecten uit samen met de bevolking in de stad Cusco en wijde omgeving

12 professionele en voornamelijk Peruaanse stafleden

PROJECTEN
In 2017 voerde HoPe met de bevolking 9 projecten uit op de gebieden onderwijs en welzijn

DOELSTELLING EN STRATEGIE
HoPe gaat uit van de leefsituatie, noden, behoeften en vragen van de arme bevolking in Cusco en omgeving.
HoPe draagt bij aan ontwikkeling van zelfrespect en vaardigheden van de doelgroep. Via projecten maken de betrokkenen zich kennis en vaardigheden eigen waardoor zij in staat zijn zelf keuzes te maken en hun lot en dat van hun kinderen in eigen hand te nemen. Voor velen betekent dit het einde van armoedige sociale en economische omstandigheden die hun leven bepalen.

1. VROUWENGROEP RACCHI
Cursussen/ gespreksgroepen op sociaal gebied over bv. alcoholisme, huiselijk geweld en opvoeding. Daarnaast productie van naai-, haak- en breiwerk voor de verkoop. Hope ondersteunt begeleiding en een deel van de materiaalkosten.

WELZIJN & GEZONDHEIDSZORG
1. Ondersteuning vrouwengroep
2. Pijnverlichting en nazorg bij brandwonden

2. BRANDWONDENCENTRUM HoPe verzorgt en bekostigt de pijnreductie bij de behandeling en de nazorg – fysiotherapie en speltherapie – bij kinderen met brandwonden. Daarvan profiteren ± 100 kinderen per jaar. Twee Nederlandse vrijwilligsters hebben in 2017 professionele ondersteuning gegeven.

ONDERWIJS
1. Geïntegreerd kleuter en basisonderwijs – Ternura II
2. Spaans als tweede taal
3. Leerlingenhuis
4. Ondersteuning kleuteronderwijs
5. Studiebeurzen/bijbscholing studenten beroepsopleiding
6. Huiswerkbegeleiding – Biblioteca / Kallpanchis
7. Programma verbetering leerresultaten

7. PROGRAMMA VERBETERING LEERRESULTATEN
In de provincie Paucartambo heeft HoPe de onderwijsspecialisten van de provinciaal kantoor van het Ministerie van Onderwijs ondersteund bij het opstellen van schoolwerkplannen e.d. voor 20 kleuterscholen. HoPe heeft samen met de specialisten van het ministerie handleidingen opgesteld die het voor andere leerkrachten en specialisten mogelijk maken deze plannen te maken. Hierdoor zullen de kwaliteit van het onderwijs en de leerresultaten verbeteren. Dat is zeer urgent.

1. SAMENVATTING

Het bestuur van HoPe heeft 2017 met tevredenheid afgesloten. In totaal werd er € 122.802 bijeengebracht. Van dit bedrag is bijna 103.000 direct aan projecten in Perú besteed. De kosten die de stichting heeft moeten maken, hebben we kunnen beperken tot ruim € 3.300, dat is 2,7% van het totaal. Het resterende bedrag van € 16.500 is voor projecten in 2018 bestemd.

Het belangrijkste van alles is natuurlijk waar het geld in 2017 aan is besteed.

Al jaren lang is HoPe actief op twee terreinen: het onderwijs en het terrein van welzijn en gezondheidszorg. Op het gebied van het onderwijs onderscheiden we in 2017 zeven projecten, op het terrein welzijn en gezondheid waren er drie projecten

Zeven onderwijsprogramma's / -projecten

Het programma Ternura dat de afgelopen jaren samen met Plan International op overzichtelijke schaal is ontwikkeld, is in 2017 in de regio Cusco ingevoerd. Daarbij waren 3000 scholen betrokken. Het ging daarbij om een geïntegreerde benadering van onderwijs, opvoeding, voeding en gezondheidsvoorlichting, gericht op kinderen van 2 tot 8 jaar en hun ouders. Daarnaast is een handleidingen opgesteld voor de uitvoering van het programma.

In samenwerking met de inheemse bevolking voor wie Quechua als eerste taal geldt, heeft HoPe de afgelopen jaren het programma Spaans als Tweede Taal ontwikkeld voor kleuter-, basis-, en middelbaar onderwijs. Het ministerie van Onderwijs heeft in 2017 het vak Spaans als Tweede Taal in et onderwijs ingevoerd. HoPe kan op dat gebied de ontwikkelde expertise goed inzetten. HoPe is haar ervaringen aan het systematiseren en wil 2018 een volledig onderwijsprogramma voor Spaans als tweede taal uitbrengen.

Waar acute nood is biedt HoPe ook naar vermogen een helpende hand. In 2017 heeft HoPe twee kleine bouwprojecten ten bate van het kleuteronderwijs ondersteund. Hoewel het een taak van de overheid was, heeft HoPe toch geholpen omdat de oplossing anders te lang uit zou blijven. Daarnaast heeft HoPe ook voor meer dan 150 kleuters voor warme en dikke truien gezorgd.

In het verslagjaar is de ondersteuning aan enkele bekende projecten gecontinueerd.

Hierbij moet men denken aan het leerlingenhuis, een soort internaat waar kinderen die op grote afstand van de school wonen gedurende de schoolweek kunnen verblijven. In 2017 maakte 48 meisjes en jongens van deze voorzienig gebruik. Vermeldenswaardig is verder dat het leerlingenhuis in 2017 in beheer is gegeven van de ouders van de kinderen die er gebruik van maken.

Verder hebben ongeveer 20 studenten in 2017 van HoPe een studiebeurs gekregen waardoor zij in de gelegenheid waren een beroepsopleiding te volgen. Daarnaast kregen 14 studenten voor rekening van HoPe extra lessen Spaans en Engels, omdat de gebrekkige beheersing van die talen hun verdere schoolcarrière in de weg stond. Het is gebleken dat zowel de studiebeurzen als de extra taallessen de mogelijkheden van deze studenten beslissend hebben vergroot.

Het laatste bekende project op onderwijsgebied is de Biblioteca in een van de volksbuurten van Cusco. Dagelijks maken daar tussen de 60 en 70 kinderen onder begeleiding hun huiswerk. Gebrek aan aandacht op school wordt daarmee gecompenseerd, kansen op succes worden aanzienlijk vergroot. De kinderen komen er graag mede omdat er ook aandacht is voor hun problemen die ze thuis en in hun sociale omgeving ervaren.

Waar HoPe bijzonder trots op is, is het programma

ter verbetering van de leerresultaten dat in 2017 van de grond is gekomen. Op basis van de ervaringen in het programma Ternura heeft de overheid aan HoPe gevraagd om voor een groot aantal kleuterscholen leerplannen, schoolwerkplannen en jaarplannen op te stellen, zodat er systematisch kan worden gewerkt aan de ontwikkeling van de kinderen en de voorbereiding op vervolgonderwijs. HoPe heeft samen met specialisten van het ministerie handleidingen opgesteld om tot een dergelijke aanpak te komen. Daarbij zijn er in 2017 plannen gemaakt om op die lijn in de volgende jaren op grotere schaal door te gaan.

Twee projecten op het gebied van welzijn en gezondheid

Op dit gebied voert HoPe een klein en één wat groter project uit.

Het kleinere project impliceert de ondersteuning van een vrouwengroep, waarbinnen de vrouwen in eigen beheer cursussen/ gespreksgroepen op sociaal

gebied organiseren. Daarbij gaat het bijvoorbeeld over alcoholisme, huiselijk geweld en opvoeding. Daarnaast houden zij zich bezig met de productie van naai-, haak- en breiwerk. Hope ondersteunt deze groep en neemt een deel van de van de materiaalkosten voor haar rekening.

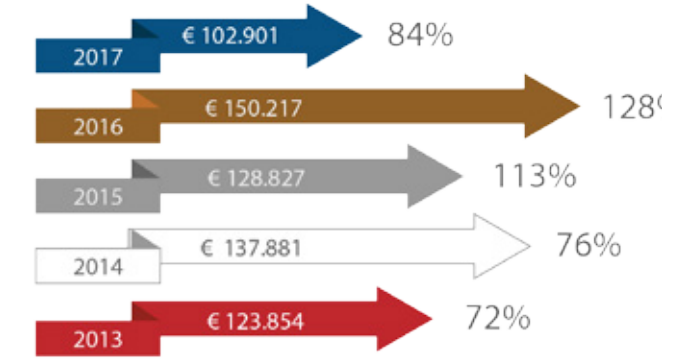
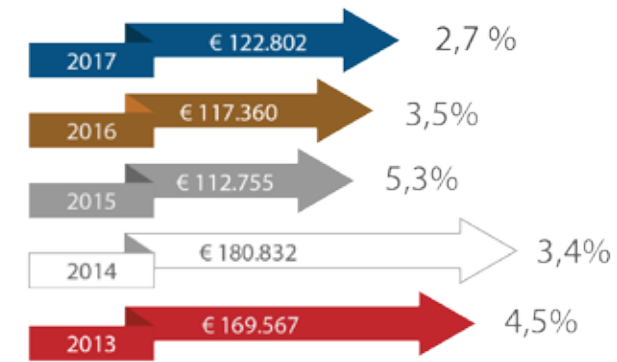
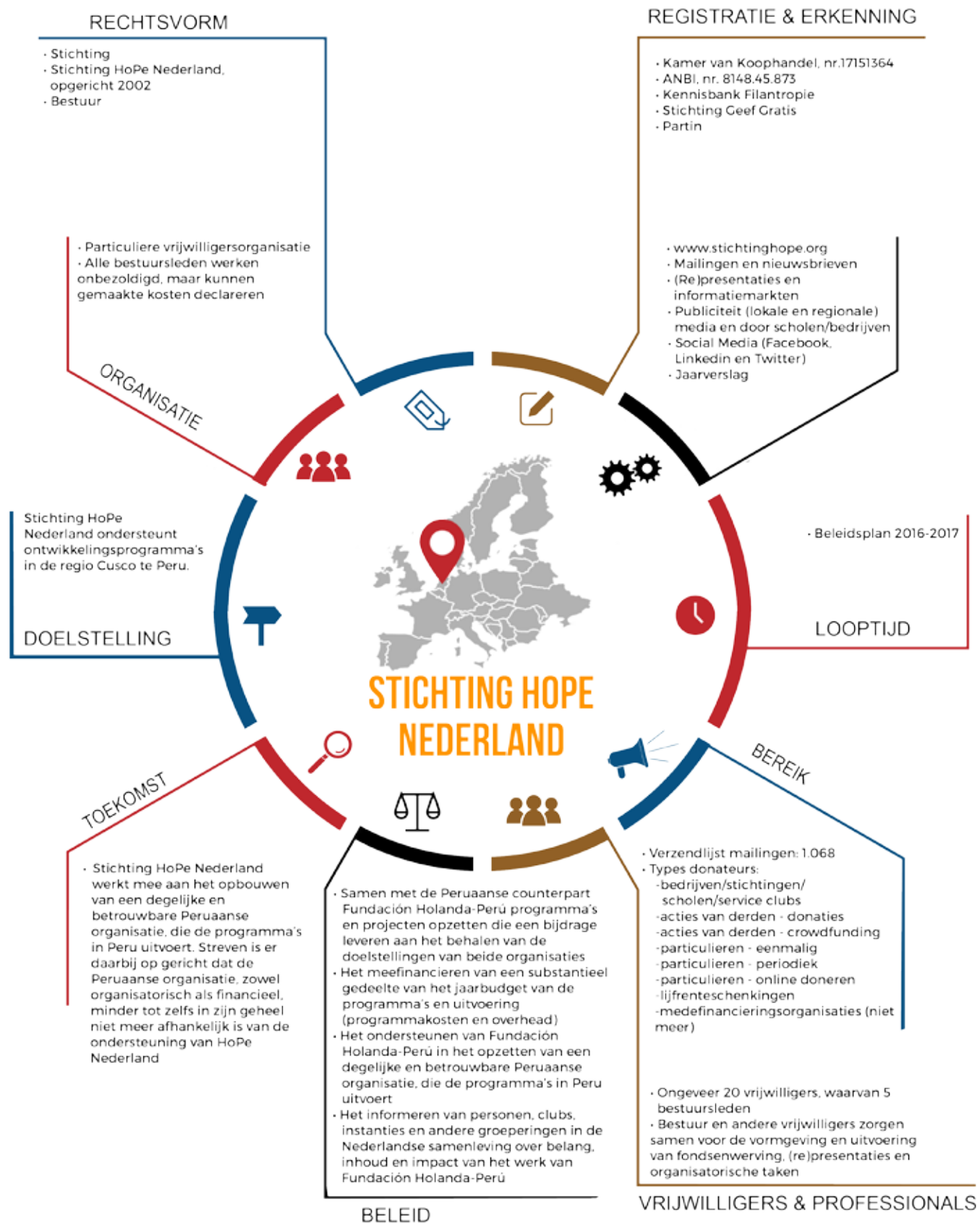
Het grotere project betreft de ondersteuning van het brandwondencentrum binnen het regionale ziekenhuis van Cusco. Ieder jaar worden rond de 100 kinderen behandeld. De medische behandeling is voor rekening van het ziekenhuis. Voor speltherapie en fysiotherapie was er tot voor kort weinig aandacht. HoPe bekostigt dit al geruime tijd. Afgelopen jaar hebben enkel Nederlandse vrijwilligsters meegewerkt in het ziekenhuis en concrete voorstellen gedaan met betrekking tot verbetering van de pijnbestrijding en de fysiotherapeutische behandeling. HoPe zet zich sinds 2017 in voor structurele verbetering van de pijnbestrijding en nazorg. Op dit gebied is samenwerking aangegaan met een NGO uit Lima.

Voor een overzicht van baten en lasten over 2017 van HoPe NL zijn verwezen naar onderstaande Tabel.

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017						
	Realisatie 2017		Begroting 2017		Realisatie 2016	
BATEN						
Baten	122.802		110.000		117.360	
Baten uit eigen fondsenwerving	63.838		60.000		71.422	
Baten uit acties van derden	58.781		50.000		45.843	
Overige baten	183		0		95	
Som der baten	122.802		110.000		117.360	
LASTEN						
Besteed aan doelstelling	102.901		132.922		150.217	
Rechtstreeks naar HoPe Peru	102.901		132.922		150.217	
Via medefinancieringsorganisaties naar HoPe Peru	0		0		0	
Werving baten	1.992		3.500		2.937	
Kosten eigen fondsenwerving	1.992		3.500		2.937	
Beheer en administratie	1.338		3.500		1.149	
Kosten beheer en administratie	1.338		3.500		1.149	
Som der lasten	106.232		139.922		154.303	
Resultaat	16.571		-29.922		-36.943	
Resultaatbestemming 2017: saldo wordt toegevoegd aan de vrije bestemmingsreserve voor projecten						

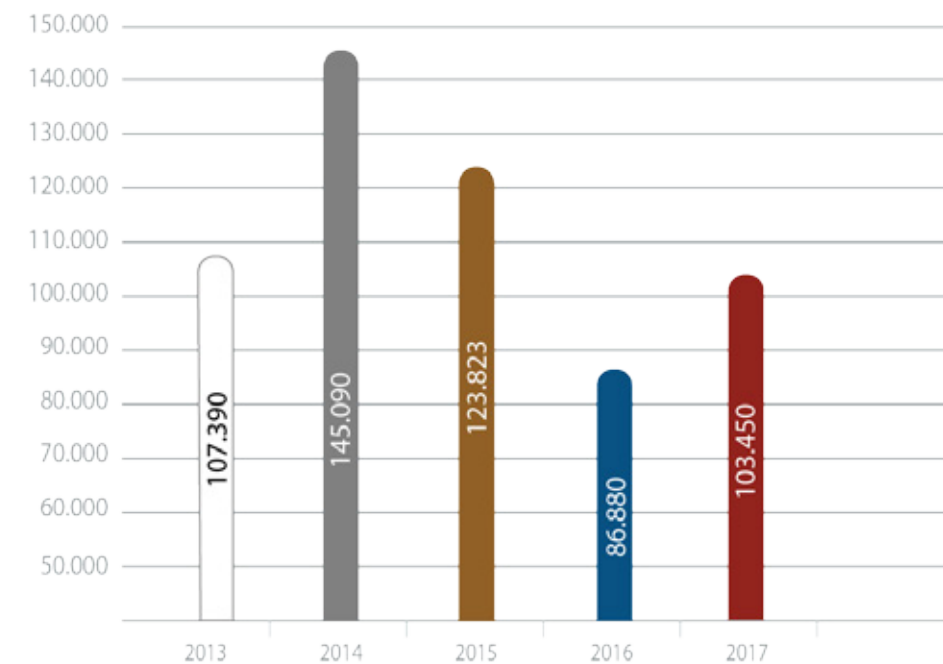

2 FEITEN EN CIJFERS

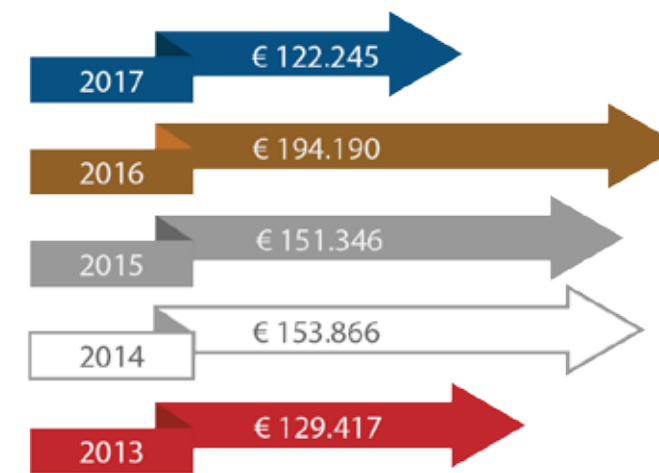
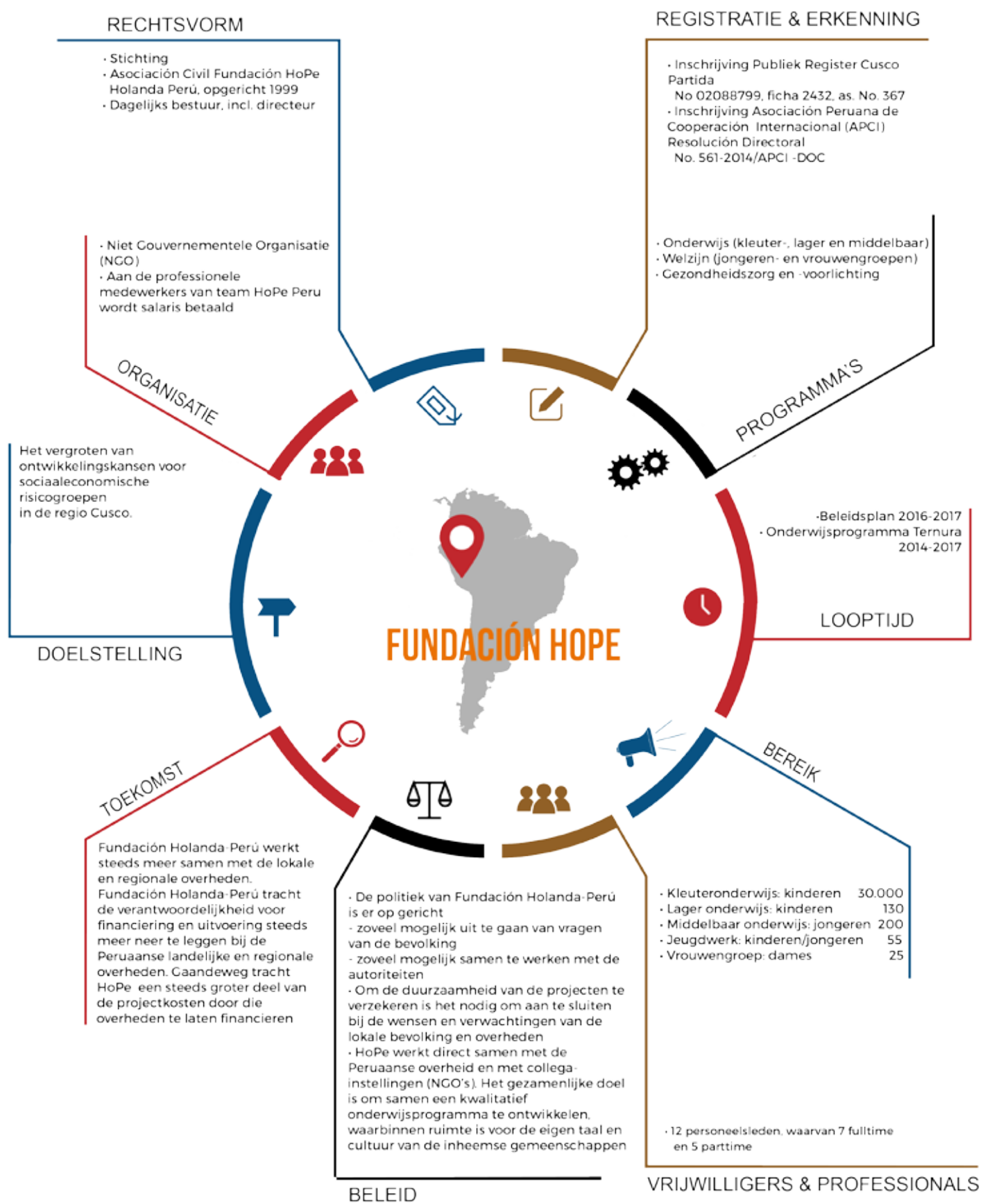

Baten uit Fondsenwerving (€) en overhead kosten (%)

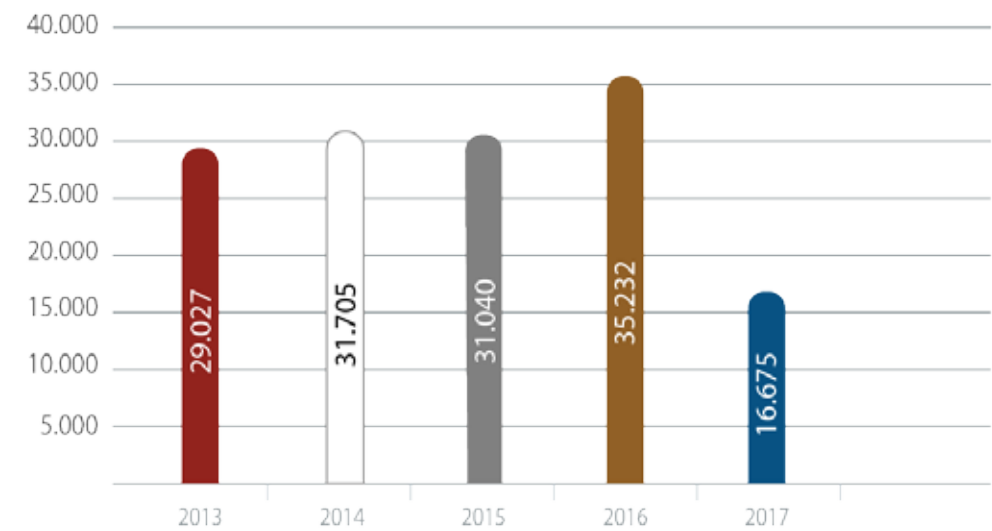
Besteed aan doelstelling en bestedingsratio (%)

Eigen vermogen (€) Stichting HoPe Nederland

Besteed aan doelstelling en bestedingsratio (%)

Eigen vermogen (€) Fundacion HoPe Peru

3 PROGRAMMA'S

3.1 PROGRAMMA ONDERWIJS 2017

Onderwijsstaking

In Peru heeft het openbaar onderwijs in 2017 twee maanden stilgelegen vanwege een algemene onderwijsstaking.

Belangrijkste eisen van het onderwijzend personeel waren

- Loonsverhoging
- Afzien van voorgenomen evaluaties en daaraan verbonden selectie

De loonsverhoging is toegezegd en wordt in fases ingevoerd.

Naar mening van Stichting HoPe heeft de Peruaanse overheid de tweede eis terecht niet ingewilligd. Door verschillende historische oorzaken staan in Peru tienduizenden leerkrachten voor de klas die nooit enige pedagogische opleiding hebben gevolgd. In een periode dat er een groot tekort was aan leerkrachten kregen ongediplomeerde leerkrachten een aanstelling voor het leven, onder voorwaarde dat zij later alsnog de opleiding zouden volgen. Sommige deden dat maar heel veel leerkrachten niet. Dankzij de aanstelling voor het leven moesten er hele gekke dingen gebeuren, wilden de leerkrachten ontslagen worden.

Het ministerie heeft nu een wet ingevoerd volgens welke leerkrachten geëvalueerd worden. Leerkrachten die niet aan de minimumeisen voldoen krijgen tot 3 maal toe een kans om bij te scholen en hun werk te verbeteren. Lukt het dan nog niet dan is het - ondanks het contract voor het leven - einde verhaal.

Een grondige evaluatie en de daaruit voortvloeiende selectie is naar onze mening een van de voorwaarden voor het verbeteren van de kwaliteit van het Peruaans onderwijs. (Zie verderop Programma ter verbetering leerresultaten leerlingen kleuter-, lager-, en middelbaar onderwijs). HoPe is dan ook blij dat de Peruaanse overheid voet bij stuk heeft gehouden en de evaluaties doorzet.

De onderwijsstaking heeft de planning van de onderwijsprogramma's van HoPe behoorlijk vertraagd. Enkele programma's die in 2017 afgerond zouden moeten zijn, zijn verlengd tot in 2018.

3.1.1 INVOERING ONDERWIJSPROGRAMMA TERNURA IN ALLE KLEUTERSCHOLEN VAN CUSCO

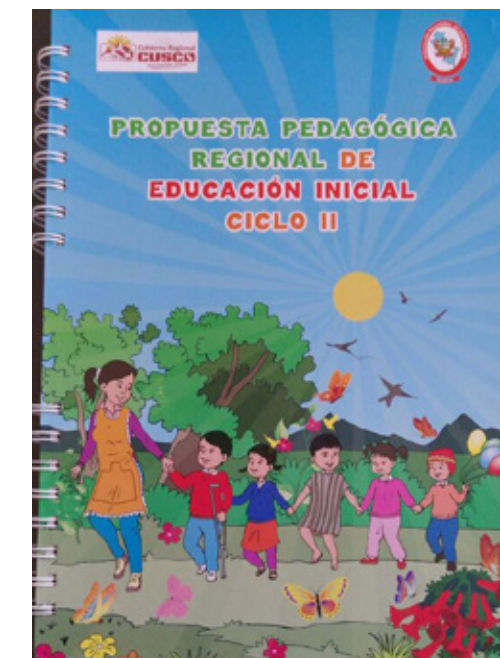
Stichting HoPe heeft zich in de afgelopen decennia ontwikkeld tot specialist in het kleuteronderwijs, in Peru voor 3 tot en met 5 jarige kinderen. Het eerste project ter ondersteuning van het kleuteronderwijs stamt uit 1991!

HoPe heeft meer dan 130 kleuterscholen gebouwd en ingericht, het overgrote gedeelte in afgelegen inheemse bergdorpen. HoPe heeft meer dan 200 kleuterscholen van goed meubilair en speel-leermateriaal voorzien en meer dan 200 kleuterleerkrachten en kleuterbegeleiders opgeleid en/of bijgeschoold.

In de jaren 2009 - 2017 heeft HoPe, samen met het Ministerie van Onderwijs en collega NGO Plan Internationaal een programma voor het kleuteronderwijs opgezet en uitgevoerd. Meer dan 150 scholen hebben aan het programma deelgenomen. Het programma heeft geresulteerd in het eerste regionale onderwijsprogramma voor het kleuteronderwijs. Het Ministerie van Onderwijs heeft het programma aangenomen als officieel onderwijsprogramma voor alle kleuterscholen en dagopvang van de regio Cusco (2 x Nederland). In 2017 heeft het ministerie, met ondersteuning van HoPe, het programma in alle 3.000 scholen in Cusco ingevoerd.

In de tweede helft van 2017 hebben specialisten van het ministerie met ondersteuning van HoPe handleidingen opgesteld voor het uitvoeren van het programma Ternura.

Invoering onderwijsprogramma Ternura	34.068
Aandeel overhead	14.148
Totaal kosten	48.216
Financiering	48.216
Maria Marina Foundation Liechtenstein	34.068
Stichting HoPe	14.148

3.1.2 SPAANS ALS TWEDE TAAL

De hoofdtal in Peru is het Spaans. Daarnaast bestaan er 34 erkende inheemse talen. De belangrijkste is het Quechua, een taal die door meer dan 2 miljoen mensen in Peru gesproken wordt. In het gebied waar HoPe werkzaam is wordt door de inheemse bevolking voornamelijk Quechua gesproken, voor een groot gedeelte van de bevolking is Quechua de eerste moedertaal.

Mensen uit de bergdorpen die naar de stad gaan moeten het Spaans beheersen om zich te kunnen handhaven. Binnen overheidsinstanties is Spaans de heersende taal en lang niet overal kan men met Quechua terecht. Daarnaast is er nog altijd een grote mate van discriminatie van Quechua sprekers. Wil een jongere na de middelbare school doorstuderen dan is een goede beheersing van de Spaanse taal een absolute vereiste.

HoPe heeft in de afgelopen jaren regelmatig ervaren dat jongeren die aan een inheemse middelbare school afstuderen, de Spaanse taal onvoldoende beheersen om een vervolgopleiding te volgen. De conclusie is dat het tweetalig onderwijs zoals dat jaren door de overheid gepresenteerd is onvoldoende vruchten afwerpt.

HoPe is in 2014 in de inheemse gemeenschap Tiracancha begonnen met een programma "Spaans als tweede taal". Het programma loopt vanaf het kleuteronderwijs via de lager school door tot en met de middelbare school.

Uitgangspunt is dat kinderen in inheemse gemeenschappen les krijgen in hun eigen inheemse taal en daarnaast in het Spaans als tweede taal. Kinderen moeten na het afronden van hun middelbare school beide talen goed beheersen, zowel mondeling als schriftelijk, receptief en productief.

Het Ministerie van Onderwijs heeft per 2017 het vak Spaans als tweede taal ingevoerd. Het ministerie heeft echter hiervoor niet een goed programma. HoPe is haar ervaringen binnen Tira Cancha aan het systematiseren en wil in 2018 met een volledig onderwijsprogramma voor Spaans als tweede taal uitkomen.

Spaans als tweede taal	12.785
Aandeel overhead	5.309
Totaal kosten	18.094
Financiering	18.094
Particuliere donatie Nederland	1.754
Stichting HoPe	16.340

3.1.3 SCHOOLINTERNAAT PATACANCHA

Stichting HoPe heeft in 2002, op verzoek van de bewoners van negen inheemse gemeenschappen, een middelbare school opgezet. Het betreft de eerste indiaanse middelbare school in Peru waar de leerlingen geen schooluniform maar hun eigen traditionele klederdracht dragen. Het onderwijs wordt gedeeltelijk in het Spaans maar ook gedeeltelijk in hun eigen inheemse taal, het Quechua gegeven. Het lesprogramma is aangepast aan de leefomstandigheden in de inheemse dorpen, alle gelegen tussen de 3.500 en 4.000 meter hoogte in het Andesgebergte. Patacancha is het geografische centrum van de negen gemeenschappen en daarmee de ideale locatie voor het opzetten van de school. Desondanks zijn er leerlingen die tot wel vijf uur moeten lopen om op school te komen. Dat is ondoenlijk. In 2005 heeft HoPe een schoolinternaat opgezet waar de leerlingen die van ver komen van maandag tot vrijdag kunnen verblijven.

Het internaat heeft een capaciteit voor 45 leerlingen en biedt slaapvertrekken en een eetzaal met keuken. De leerlingen verbouwen een gedeelte van de groente zelf in twee kassen op het terrein van de school.

De ouders dragen bij met levensmiddelen (voornamelijk aardappelen) en betalen een kleine bijdrage voor de kokkin die dagelijks zorgt voor drie voedzame maaltijden.

In 2017 telde het schoolinternaat 43 leerlingen uit vijf inheemse gemeenschappen.

In 2017 heeft HoPe het beheer van het leerlingenhuis officieel overgedragen aan de ouders van de leerlingen die gebruikt maken van de service. De ouders hebben zich hiervoor moeten organiseren en zich als officiële organisatie in moeten laten schrijven. HoPe ondersteunt de organisatie van ouders financieel en met raad en daad.

Schoolinternaat Patacancha	19.782
Aandeel overhead	8.215
Totaal kosten	27.997
Financiering	27.997
Particuliere organisatie NL	4.425
Stichting HoPe	23.572

3.1.4 ONDERSTEUNING KLEUTERONDERWIJS

In 2017 heeft HoPe twee kleine bouwprojecten ten bate van het kleuteronderwijs ondersteund. In Patacancha heeft HoPe het tweede klaslokaal voor de school afgebouwd. In verband met het groeiend aantal leerlingen hadden de ouders zelf een tweede klaslokaal gebouwd. Voor de afwerking hadden de bewoners echter geen geld. HoPe heeft dit deel van de bouw voor haar rekening genomen.

Ook de kleuterschool in de achterstandswijk Villa Maria (door HoPe gebouwd in 1996!) kampte met ruimtegebrek vanwege een groeiend aantal leerlingen. De school had een extra klaslokaal op de speelplaats gebouwd waardoor deze open speelruimte erg klein was geworden. Via de donatie van een stuk aangrenzend stuk grond heeft de school de speelplaats weer kunnen uitbreiden. De ouders hebben ongeveer 50% van de kosten voor hun rekening genomen, HoPe de andere 50%.

Dankzij een particuliere ondersteuning heeft HoPe ook in 2017 weer meer dan 150 kinderen in inheemse bergdorpen aan een dikke en vooral warme wollen trui kunnen helpen. In de winter kan de temperatuur in de bergdorpen tot ver onder het vriespunt raken. Een warme trui is dan voor de kleuters een welkome aanvulling van hun klederdracht. De rode kleur van de trui zorgt er voor dat er geen inbreuk gedaan wordt aan de eigen traditionele kleding van de kinderen.

Ondersteuning kleuteronderwijs	6.649
Aandeel overhead	2.761
Totaal kosten	9.410
Financiering	9.410
Particuliere bijdragen Nederland en USA	6.649
Stichting HoPe	2.761

3.1.5 STUDIEONDERSTEUNING

HoPe ondersteunt jongeren uit achterstandssituaties in het voltooien van hun studies. Kinderen en jongeren uit de achterstandswijken van Cusco krijgen ondersteuning in hun middelbare- of beroepsopleiding. Jongeren die hun middelbare school hebben afgerond op een van de scholen die HoPe heeft opgezet, komen in aanmerking voor ondersteuning in hun beroepsopleiding. In 2017 heeft HoPe 20 kinderen en jongeren ondersteund. Tientallen jongeren hebben hun opleiding ondertussen afgerond en hebben een baan in het vak waarvoor zij hebben gestudeerd. Onder hen een medicus, leerkrachten, administratief medewerkers, boekhouding, technici in landbouw en ICT, topograaf, automonteurs en anderen.

De families dragen naar vermogen bij aan de studiekosten van hun kinderen. In 2017 hebben drie voormalig leerlingen van 'onze' middelbare school in Patacancha als leerkracht gewerkt op verschillende scholen in de vallei. Ook hebben enkele ex-leerlingen gewerkt binnen sociale ontwikkelingsprogramma's van de gemeente waar hun eigen dorpsgemeenschappen onder vallen. Met het inzetten van eigen mensen in scholings- en ontwikkelingsprogramma's in de eigen gemeenschappen is de cirkel rond! Voor HoPe een belangrijk resultaat van onze jarenlange inzet.

Leerlingen uit de inheemse bergdorpen hebben bij het volgen van een beroepsopleiding een achterstand in zowel de beheersing van de Spaanse taal als in het Engels. De moedertaal van de leerlingen is de inheemse taal het Quechua. Ondanks vele pogingen van het Ministerie van Onderwijs Spaans als tweede taal te onderwijzen, is dat nog altijd niet goed van de grond gekomen waardoor leerlingen veel problemen ondervinden bij het volgen van een vervolgopleiding. (Zie ook Spaans als tweede taal, blz 13).

Ook de kwaliteit van de cursussen die leerlingen op de middelbare scholen krijgen aangeboden is ver beneden aanvaardbaar niveau. Engels is echter een verplicht vak op veel vervolgopleidingen. HoPe verzorgt cursussen Engels en Spaans voor leerlingen uit inheemse berggemeenschappen. Dankzij deze cursussen hebben zij betere kansen binnen hun vervolg- en beroepsopleidingen. In 2017 hebben 14 leerlingen aan deze cursussen deelgenomen.

Studieondersteuning	11.508
Aandeel overhead	4.779
Totaal kosten	16.287
Financiering	16.287
Share4More	3.352
Tristan Foundation Nederland	900
Stichting HoPe	12.035

3.1.6. PROGRAMMA TER VERBETERING LEERRESULTATEN LEERLINGEN KLEUTER-, LAGER-, EN MIDDELBAAR ONDERWIJS

Het onderwijssysteem in Peru is nog altijd een van de slechtste van heel Zuid- Amerika. In de OECD - PISA-ranking 2105 staat Peru zelfs op de laatste plaats van alle Zuid-Amerikaanse landen. Pas in 2011 bij het aantreden van de regering Ollanta Humala is een begin gemaakt met het verbeteren van het openbaar onderwijs in achterstands- en in rurale gebieden.

HoPe heeft sinds 2009, samen met het Peruaans Ministerie van Onderwijs, enkele grotere onderwijsprogramma's uitgevoerd. Het programma Ternura (2009-2016) heeft geresulteerd in een officieel Regionaal Onderwijsprogramma voor kinderen van 3 – 5 jaar.

Een van de speerpunten binnen het programma van de overheid is het verplicht stellen van aangepaste schoolwerkplannen. Iedere school moet een goed, op de eigen realiteit aangepast schoolwerkplan, een gedegen jaarplan, een intern reglement en een aangepast curriculum presenteren. Via deze documenten wil de overheid zorg dragen voor eigen en vooral aan de eigen realiteit aangepaste plannen die de leerkrachten ondersteunen in het plannen, monitoren en evalueren van de werkzaamheden op de eigen school. Op basis van de eigen onderwijsdocumenten kunnen de onderwijsspecialisten van het Ministerie van Onderwijs de scholen ook gericht begeleiden.

HoPe heeft zich in de afgelopen jaren gespecialiseerd in het opstellen van deze documenten. In de provincie Paucartambo heeft HoPe de onderwijsspecialisten van de provinciaal kantoor van het Ministerie van Onderwijs (UGEL) ondersteund in het proces voor het opstellen van schooldocumenten voor 30 kleuterscholen. Binnen het proces heeft HoPe samen met de specialisten van de UGEL handleidingen opgesteld die het voor andere leerkrachten en specialisten makkelijker maken de benodigde documenten op te stellen.

In de inheemse gemeenschap Tiracancha heeft HoPe samen met de docenten de schoolwerkplannen en aanverwante documenten opgesteld voor het kleuter-, lager- en middelbaar onderwijs. De aansluiting van de onderwijsniveaus speelt hierbij een grote rol. Dit laatste is niet vanzelfsprekend in Peru.

Het programma krijgt in 2018 – 2019 een groot vervolg. Samen met het Ministerie van Onderwijs zal HoPe het opstellen van de schoolwerkplannen van 120 scholen voor kleuter-, lager- en middelbaar onderwijs ondersteunen. In de provincie Paucartambo worden deelnemende scholen ook begeleid in het uitvoeren en evalueren van de programma's. Binnen het programma wordt nauw samengewerkt met de Nederlandse NGO Edukans.

Programma ter verbetering leerresultaten leerlingen kleuter-, lager-, en middelbaar onderwijs.	11.418
Aandeel overhead	4.742
Totaal kosten	16.159
Financiering	16.159
Stichting HoPe	16.159

3.1.7 BIBLIOTHEEK KALLPANCHIS / NASCHOOLSE OPVANG VILLA MARIA

In de achterstandswijk Villa Maria van de stad Cusco verzorgt HoPe een programma voor naschoolse opvang. De regio Noordoost van de stad Cusco telt de meeste achterstandswijken. Er is veel armoede en huiselijk geweld. Kinderen worden regelmatig geconfronteerd met alcoholisme, geweld en delinquentie.

De thuissituatie is voor de meeste kinderen geen goede plek om in alle rust hun huiswerk te maken. Gezinnen wonen in kleine behuizingen, vaak zelfs in één enkele kamer. Kinderen moeten soms hun huiswerk maken op de rand van het familiebed of zelfs op de grond.

Kinderen in Peru gaan maar een halve dag naar school. Om het geringe aantal effectieve lessen te compenseren krijgen de kinderen veel huiswerk mee. De kinderen krijgen vaak taken waarvoor zij internet nodig hebben. De leerkrachten op school gaan graag mee met de nieuwe technieken maar beseffen vaak niet dat veel kinderen geen toegang hebben tot internet.

De "Bibliotheek Kallpanchis" biedt de kinderen een plek waar zij na schooltijd in alle rust hun huiswerk kunnen maken. De bibliotheek heeft veel naslagwerk en ook computers met internet. Drie professionele leerkrachten helpen de kinderen bij het maken van hun schoolwerk.

Begrijpend lezen scoort in Peru erg slecht. Om de kinderen te ondersteunen in het lezen van teksten en het begrijpen van wat zij lezen heeft HoPe in de bibliotheek een leeszaal ingericht. Kinderen kunnen hier in alle rust een boek of teksten lezen. Een in het thema gespecialiseerde docente begeleidt de kinderen en geeft hen opdrachten waardoor zij beter in staat zijn de gelezen teksten te begrijpen. Tegelijkertijd maken de kinderen kennis met het programma "leesplezier". In Peru en zeker in de achterstandswijken is totaal geen leescultuur, niet bij volwassenen en zeker ook niet bij kinderen. Het programma in Kallpanchis geeft de kinderen positieve leeservaringen mee en stimuleert het lezen van boeken en teksten.

Dagelijks bezoeken tussen de 60 en 70 kinderen de bibliotheek. Sommige moeders komen dagelijks met de kinderen mee.

Drie maal per jaar is er een oudermiddag. De middag wordt verzorgd door een ervaren psychologe en de ouders worden ingelicht over het programma Kallpanchis en krijgen korte cursussen over opvoeding en andere zaken die van direct belang zijn voor de opvoeding van hun kinderen.

Bibliotheek Kallpanchis	16.594
Aandeel overhead	6.891
Totaal kosten	23.485
Financiering	23.485
Alma Children's Education Foundation CA	9.534
Stichting HoPe	13.951

3.2 PROGRAMMA WELZIJN 2017

3.2.1 Revalidatieprogramma Brandwondencentrum Cusco

Binnen het brandwondencentrum van het regionaal Ziekenhuis te Cusco verzorgt HoPe sinds 1995 het revalidatieprogramma voor de patiënten van de afdeling. HoPe voldoet aan een grote behoefte binnen de nazorg van brandwonden.

In november en december 2017 heeft HoPe ondersteuning van twee Nederlandse specialisten gehad om de situatie binnen 'onze' afdeling te beoordelen. Een kinderfysiotherapeute en een fysiotherapeute gespecialiseerd in pijnverlichting draaiden op vrijwillige basis mee op de afdeling teneinde een helder beeld te krijgen van de wens of de noodzaak om de therapieën op de afdeling voort te zetten.

Samen met de directeur van het ziekenhuis en de hoofdarts van de afdeling zijn zij tot de conclusie gekomen dat de fysiotherapie onontbeerlijk is op de afdeling en dat ook de bezigheidstherapie een belangrijke rol speelt in de behandeling en genezing van de patiënten op de afdeling.

Sterker, de Nederlandse specialisten hebben een aantal aanpassing aanbevolen voor de afdeling fysiotherapie. HoPe heeft besloten om onze ondersteuning van de afdeling voort te zetten en in zekere mate, via aanpassing in de ruimte voor de fysiotherapie, te verbeteren. Tegelijkertijd zal HoPe, samen met de directeur van het ziekenhuis en de hoofdarts van de afdeling, de lobby voor overname door het ministerie voorzetten.

Via een samenwerking met een ziekenhuis in Lima wordt de fysiotherapeute van HoPe in 2018, in Lima bijgeschoold in de nazorg brandwonden.

Revalidatieprogramma Brandwondencentrum Cusco	7.814
Aandeel overhead	3.245
Totaal kosten	11.059
Financiering	11.059
Particuliere donatie Nederland	1.900
Stichting HoPe	9.159

3.2.2 VROUWENGROEP RACCHI

De vrouwengroep in Racchi bestaat al bijna 20 jaar en HoPe heeft er dan ook in zijn geheel geen omkijken meer naar. De vrouwen stellen zelf hun jaarprogramma vast en zij voeren het ook geheel zelfstandig uit.

De groep is wel behoorlijk kleiner geworden. Waren er aan het begin meer dan 50 deelnemers, in 2017 is het aantal geslonken tot 25. De privéomstandigheden van de vrouwen zijn in de afgelopen jaren behoorlijk veranderd en in de meeste gevallen verbeterd waardoor zij de ondersteuning van de groep minder nodig hebben.

Binnen de groep leren de vrouwen allerlei handvaardigheden waarmee zij handwerk maken dat zij aan toeristen verkopen. De ondersteuning van HoPe wordt langzaam maar zeker afgebouwd.

Vrouwengroep Racchi	637
Aandeel overhead	265
Totaal kosten	902
Financiering	902
Aviso Management en Beheer BV	637
Stichting HoPe	265

4 ORGANISATIE HOPE

4.1 ORGANISATIE STICHTING HOPE NEDERLAND

Stichting HoPe Nederland is in 2002 opgericht ter ondersteuning van Fundación Holanda-Perú in Cusco, Perú. De stichting verzorgt de fondsenwerving in Nederland en ondersteunt met het ingezamelde geld projecten van Fundación Holanda-Perú. Stichting HoPe Nederland draait uitsluitend op een groep van circa 20 vrijwilligers, die samen met het bestuur draagvlak versterkende activiteiten uitvoert. HoPe Nederland ondersteunt Fundación Holanda-Perú in het opzetten van een degelijke en betrouwbare Peruaanse organisatie, die de programma's in Peru uitvoert. HoPe Nederland informeert personen, clubs, instanties en andere groeperingen in de Nederlandse samenleving over belang, inhoud en impact van het werk van Fundación Holanda-Perú.

4.1.1 BESTUUR

Het bestuur van Stichting HoPe Nederland bestaat uit een gevarieerd gezelschap dat ongeveer één keer per zes weken bij elkaar komt om te vergaderen. Taken worden verdeeld en uitgevoerd, in de tussenliggende periode, er is nauw contact via telefoon en mail tussen de bestuursleden.

In 2017 heeft één bestuurslid aangegeven te stoppen met haar bestuurstaak. Esther Dubbeld heeft besloten om zich terug te trekken uit het bestuur. Esther was door haar expertise in het onderwijs en oud-bewoonster van Peru een waardevol bestuurslid, we danken haar voor haar inzet. De hiermee vrijgekomen functie als secretaris zal worden overgenomen door Chiara Somers. Zij zal naast haar nieuwe functie als secretaris ook de functie als vrijwilligerscoördinator blijven uitvoeren.

Bestuur				
Bestuurslid	Jaar toetreding	Jaar aftreding	Functie Hope NL	Functie dagelijks leven
Maarten Elling	2013 2017	2017 2021	Voorzitter	
Sjanna Bosma	2016	2020	Contacten PR Social Media	Student
Chiara Somers	2016	2020	Coördinatie vrijwilligers/ Secretaris	Leerkracht is het speciaal onderwijs.
Kees van Ginkel	2016	2020	Penningmeester	Boekhouder
Carmen Banda	2016	2020	Contacten sponsors, Nederland en Perú	Controller specialist
Afggetreden in 2017				
Esther Dubbeld	2014	2017	Secretaris	lerares

4.1.2 VRIJWILLIGERS

Stichting HoPe Nederland draait volledig op vrijwilligers. Bijzonder is dat de vrijwilligers niet zozeer gebonden zijn aan de vrijwilligersorganisatie in Nederland, maar aan de doelgroep, medewerkers, projecten of het leven in Peru. Het gezamenlijke doel blijkt keer op keer erg samenbindend te zijn. Alle vrijwilligers 'hebben wat met Peru', het merendeel is er voor korte of langere tijd en vaak meer dan een keer geweest. Daar hebben zij zelf ervaren welke resultaten worden geboekt met de werkwijze van HoPe.

Dat verklaart waarom:

- Vrijwilligers zich spontaan melden om hier een bijdrage aan te leveren
- Vrijwilligers zelden helemaal stoppen met hun vrijwilligerswerk.

De ondersteuning van de vrijwilligers en het vrijwilligersbeleid beperkt zich tot:

- Intakegesprek voor nieuwe vrijwilligers
- Contacten met, contactpersoon bestuur voor het betreffende team
- Informeren over nieuwe ontwikkelingen via algemeen nieuws mailing
- Informeren over specifieke ontwikkelingen via mails aan vrijwilligers
- Vrijwilligersbijeenkomst om elkaar te ontmoeten, bij te praten en nieuwe ontwikkelingen te bespreken. Minimaal 1x per jaar
- Vergoeding van gemaakte (reis) kosten

4.1.3 PARTNERS EN SAMENWERKING

Kleine- en grote ontwikkelingsorganisaties

Fundación Holanda-Perú werkte in 2017 samen met een aantal kleine en grote organisaties uit Peru en Nederland.

PLAN International is een samenwerkingspartner in het grote onderwijsproject Ternura II.

Stichting Tristan zorgt ervoor dat ook leerlingen van de middelbare scholen in Patacancha en Chumpe Poques na hun eindexamen de kans krijgen om door te studeren; zij ontvangen een studietoelage.

Stichting Cusco-Peru uit Maarsse stent al ruim 25 jaar projecten voor de Hooglandindianen in Peru, waarvan ruim 20 jaar de projecten van Fundación Holanda-Perú. Met recht een zeer trouwe en belangrijke partner.

Share4More is een personeelsfonds van de Rabobank dat in 2016 en 2017 een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan de financiële ondersteuning van het scholingsprogramma in Spaanse en Engelse taal.

Scholen

Scholen zijn belangrijke actievoerders voor met name de onderwijsprojecten van HoPe. Stichting HoPe Nederland ondersteunt deze actievoerders met lesmateriaal, promotiemateriaal, presentaties in de klassen door vrijwilligers en/of publiciteit over de acties via Social Media en de website van Stichting HoPe. Sommige scholen onderhouden nauwe banden met één van onze vrijwilligers.

Bedrijven en instellingen

Met diverse bedrijven en instellingen is de laatste jaren een samenwerking ontstaan. Er zijn bedrijven die structureel doneren en bedrijven die diensten of producten beschikbaar stellen. De contacten met deze bedrijven worden onderhouden door het bestuur en de contactpersoon van Stichting HoPe Nederland. Op onze website is een overzicht te vinden van de bedrijven waarmee Stichting HoPe samenwerkt.

Donateurs

De meeste donateurs en sponsors kennen HoPe via familie- en kennissen, zakelijke relaties of via de website van HoPe.

4.1.4 ACTIVITEITEN 2017

Vrijwilligersbijeenkomst

Op zaterdag 9 september 2017 heeft een vrijwilligersbijeenkomst plaatsgevonden in het Thomas á Kempis leerhuis in Utrecht. Tijdens deze bijeenkomst waren een kleine twintig vrijwilligers inclusief bestuur aanwezig. De aanwezigheid van Walter Meekes gaf een bijzondere inhoud aan de bijeenkomst. Walter heeft de huidige stand van zaken in Peru en de programma's geschetst en toegelicht. Vervolgens zijn de vrijwilligers in groepen aan de slag gegaan rondom verschillende thema's die spelen binnen de HoPe NL, zoals bijv. fondsenwerving/sponsoring en PR/social media. In het komende jaar zal het bestuur van HoPe NL met de suggesties van vrijwilligers aan de slag gaan.

4.1.5 COMMUNICATIE

Doel en doelgroepen

Communicatie over HoPe vanuit HoPe Nederland is ondersteunend voor fondsenwerving en heeft tot doel:

- creëren van draagvlak
- werven van donateurs
- informeren van de achterban en
- verantwoorden van donaties

Communicatiemiddelen

Om de uiteenlopende doelgroepen te bereiken en de relatie te onderhouden, worden verschillende middelen ingezet:

Communicatiemiddelen	Grote geldgevers (o.a.) Edukans	Bedrijven en serviceclubs	Scholen	Individuele actievoerders	Particuliere donateurs	Geïnteresseerden in HoPe	Het grote publiek
Donateursbijeenkomst		X		X	X		
Website		X	X	X	X	X	
Lespakket basisonderwijs			X				
Nieuws mailingen					X	X	
Social Media; Facebook, Twitter en LinkedIn		X	X	X	X	X	X
Persoonlijk contact via telefoon en mail	X	X	X	X	X	X	
Presentaties		X	X	X			
Presentie bij evenementen/bijeenkomsten	X		X	X			X
Verkoop HoPe Producten (kaarten/boekenleggers/kwartet)			X	X	X	X	X
Media (kranten/tv/radio)							X

Sponsors en grote donateurs krijgen een uitgebreid beschrijvend en financieel verslag van het project dat zij hebben ondersteund.

Persoonlijk contact via mail en telefoon

Goed relatiebeheer kan niet zonder persoonlijk contact. Het relatiebeheer is verdeeld over de bestuursleden. De contactpersoon van Stichting HoPe is Ineke de Graaf, zij is goed bereikbaar via mail en telefoon en vindt het belangrijk om snel en adequaat antwoord te geven op mails en telefoontjes.

4.2 ORGANISATIE FUNDACIÓN HOLANDA-PERÚ

TEAM FUNDACIÓN HOPE EIND 2017	
Dagelijks bestuur	
Walter Meekes	Directeur Public Relations
Julio Sotelo Zevallos	Informatievoorziening achterban Kasbeheer Coördinator programma welzijn
Kantoor	
Maria Ysabel Moron Oviedo	Financiële administratie
Team Onderwijs	
Juan Oscar Hilaes Javier	Coördinator onderwijs
Geronimo Soran Hallasi	Coördinator onderwijs
Irene Gomez Huillca	Coördinator onderwijs
Team Biblioteca /jongerenwerk	
Maribel Espinoza	Begeleiding jongeren studieondersteuning Coördinator bibliotheek Villa Maria

TEAM HOPE IN CUSCO EIND 2017

Walter Meekes is medeoprichter van Stichting HoPe Peru en is directeur geweest van HoPe tot 2010. In 2017 heeft Walter de directeursrol opnieuw op zich genomen. Naast de directietaak verzorgt hij de contacten met de vrijwilligers van Stichting HoPe Nederland en met de sponsors en donateurs van HoPe.

Julio Sotelo verzorgt het kasbeheer van HoPe in Cusco. Julio is in 1991 bij HoPe begonnen als vrijwilliger binnen de programma's voor opbouwwerk in de achterstandswijken van Cusco. Julio is in de jaren meegegroeid met de projecten en heeft zichzelf ontwikkeld tot een betrouwbaar en professioneel medewerker van de stichting. Na meer dan 10 jaar de coördinatie van het welzijnsprogramma verzorgd te hebben, heeft Julio in 2014 het beheer van de kas overgenomen. Julio heeft hiervoor verschillende cursussen gevolgd en wordt begeleid door de extern boekhouder van HoPe Peru.

Maria Ysabel Moron Oviedo is boekhoudster, zij verzorgt de interne boekhouding van Stichting HoPe Peru.

Juan Oscar Hilaes is onderwijspecialist en coördineert de programma's in Patacancha en Tiranacha. Juan Oscar spreekt vloeiend Quechua en heeft een heel erg goed contact met zowel autoriteiten als met bewoners van de inheemse bergdorpen waar HoPe werkzaam is.

Geronimo Soran Hallasi is onderwijspecialist en heeft in 2017 het onderwijsprogramma in de provincie Paucartambo ondersteund. Ook Soran spreekt vloeiend Quechua en heeft een erg goede verstandhouding met de ambtenaren van het Ministerie van Onderwijs en met de docenten op de scholen waarmee hij werkt.

Irene Gomez was van 2014 tot en met 2016 coördinator van het onderwijsprogramma Ternura II. Het programma werd uitgevoerd door Stichting HoPe in samenwerking met Plan Internationaal en het Peruaans Ministerie van Onderwijs. In 2017 heeft Irene het Ministerie van Onderwijs ondersteund in het invoeren van het programma Ternura in alle (3.000) kleuterscholen van het departement Cusco.

Maribel Espinoza is leerkracht basisonderwijs. Maribel is coördinator van de naschoolse opvang (bibliotheek) in Villa Maria. Daarnaast begeleidt zij de kinderen en jongeren die via HoPe een studieondersteuning ontvangen binnen hun studies.

5 FONDSSENWERVING

5.2 FONDSSENWERVING NEDERLAND

De wijze van fondsenwerving Nederland is te onderscheiden in:

- aanspreken en aansporen van HoPe-belangstellenden en HoPe-vrijwilligers (Acties voor HoPe)
- door middel van acties, presentaties en publicaties vergroten van de naamsbekendheid van Stichting HoPe
- spin-off vanuit opgebouwde naamsbekendheid of vanuit het netwerk van HoPe-geïnteresseerden en HoPe vrijwilligers. De afgelopen jaren heeft dit tot een aantal substantiële donaties geleid (o.a. Maatschappelijk betrokken ondernemers).

Evaluatie 2017

Traditiegetrouw worden fondsen in Nederland verkregen vanuit de volgende groepen:

- donaties van bedrijven, serviceclubs, stichtingen en scholen
- donaties particulieren (eenmalig, periodiek en lijfrentescheningen)
- opbrengsten acties van derden

In 2017 bedraagt het niveau van baten vanuit fondsenwerving € 122.619. Bijgaand een samenvatting van de baten uit fondsenwerving in de periode 2014 t/m 2017:

	2017	2016	2015	2014
Type geldgever	Opbrengst	Opbrengst	Opbrengst	Opbrengst
Eigen fondsenwerving	63.838	71.422	79.095	125.386
Acties van derden	58.781	45.842	33.680	55.446
Totale baten uit fondsenwerving	122.619	117.264	112.775	180.832
Kosten fondsenwerving:				
• in bedragen	1.992	2.937	4.369	1.620
• in % van baten	1,6%	2,5%	3,9%	0,9%
Resultaat fondsenwerving	120.627	114.327	108.406	179.212

5.3 FONDSSENWERVING PERU

Fondsenwerving Peru richt zich op 2 aandachtsgebieden. Enerzijds het ontvangen van fondsen, anderzijds financiering of betaling van programmaonderdelen door derden, o.a. door de Peruaanse overheid. Het ontvangen van gelden uit Peru is niet eenvoudig, de resultaten laten tot op heden te wensen over. De personele en materiële inbreng van de ministeries daarentegen wordt steeds groter.

Evaluatie 2017

In 2017 heeft het accent van de fondsenwerving gelegen op de financiering van het Ternura II programma. Dit omvangrijke programma werd uitgevoerd in de periode 2014 tot en met 2016. Het programma werd gezamenlijk gefinancierd door Plan International België, Ministerie van Onderwijs in Peru, lokale overheden in Peru en Stichting HoPe.

Ontvangen fondsen van derden

Naast de financiering door HoPe Nederland zijn in 2017 fondsen ontvangen van:

- Plan International België (medefinanciering Ternura II)
- Lokale/individuele donaties Peru
- Alma Canada (t.b.v. bibliotheek Villa Maria)
- MariaMarina Foundation Liechtenstein

Financiering door derden

Enkele voorbeelden van financiering van programmaonderdelen door derden in 2017:

- Invoering onderwijsmodel Ternura: financiering van meerdere programma onderdelen door Ministerie van Onderwijs
- Patacancha: Gemeente Urubamba betaalt gedeeltelijk het voedselprogramma van het leerlingenhuis.

6 FINANCIËLE VERANTWOORDING

6.1 INHOUDSOPGAVE

6.2 KENGETALLEN STICHTING HOPE 2012 - 2016 6.3 JAARREKENING 2016

TOELICHTING FINANCIËLE VERANTWOORDING Waarderingsgrondslagen

NEDERLAND: STICHTING HOPE NEDERLAND

Balans 2017
Toelichting op de Balans per 31 december 2017
Staat van Baten en Lasten 2017
Toelichting op de Staat van Baten en Lasten 2017
Model lastenverdeling 2017
Toelichting op model lastenverdeling 2017
Staat van Baten en Lasten begroting 2018

PERU: FUNDACIÓN HOLANDA-PERU Besteed aan doelstelling 2017

6.4 ACCOUNTANTSVERKLARING

6.2 KENGETALLEN STICHTING HOPE 2013 - 2017

STAAT VAN BATEN EN LASTEN HOPE NEDERLAND	2018 Begroting	2017	2016	2015	2014	2013
Baten uit eigen fondsenwerving	54.000	63.838	71.422	79.095	125.386	116.278
Baten uit acties van derden	70.250	58.781	45.843	33.680	55.446	53.288
Opbrengst verkoop producten	0	0	95	120	-40	1.565
Renteresultaat	0	183	0	667	1.000	764
Totaal baten	124.250	122.802	117.360	113.562	181.792	171.895
Besteding aan doelstelling HoPe Peru	172.200	102.901	150.217	128.827	137.881	123.854
Kosten eigen fondsenwerving	3.000	1.992	2.937	4.369	1.620	3.494
Kosten beheer en administratie	2.500	1.338	1.149	1.634	4.591	4.055
Totaal lasten	177.700	106.232	154.303	134.830	144.092	131.403
Resultaat	-53.450	16.571	-36.943	-21.268	37.700	40.492
Kostenratio's (in % van baten)						
- Kosten eigen fondsenwerving	2,4%	1,6%	2,5%	3,9%	0,9%	2,1%
- Kosten beheer en administratie	2,0%	1,1%	1,0%	1,4%	2,5%	2,4%
Bestedingsratio (aan doelstelling HoPe Peru)	121%	128%	113%	76%	72%	110%
Eigen vermogen (reserves en fondsen)	50.001	103.451	86.880	123.823	145.091	107.390

(in euro's)

STAAT VAN BATEN EN LASTEN HOPE PERU	2018 Begroting	2017	2016	2015	2014	2013
Baten uit eigen fondsenwerving	216.277	173.011	265.520	202.002	200.511	192.505
Subsidies van medefinancieringsorganisaties	0		0	15.000	20.000	0
Overige baten	0		0	0	3	-777
Totaal baten	216.277	173.011	265.520	217.002	220.514	191.728
Besteding aan doelstelling HoPe Peru	161.472	122.245	194.190	151.346	153.866	129.417
Kosten eigen fondsenwerving	12.140	10.206	14.773	9.826	8.109	8.915
Kosten beheer en administratie	42.665	40.560	56.557	55.830	38.728	54.173
Totaal lasten	216.277	173.011	265.520	217.002	200.703	192.505
Resultaat	0	0	0	0	19.811	-776
Kostenratio's (in % van baten)						
- Kosten eigen fondsenwerving	5,6%	5,9%	5,6%	4,5%	3,7%	4,6%
- Kosten beheer en administratie	19,7%	23,4%	21,3%	25,7%	17,6%	28,1%
Bestedingsratio (aan doelstelling HoPe Peru)	75%	71%	73%	70%	70%	68%
Eigen vermogen (reserves en fondsen)	n.n.b.	16.675	35.232	31.040	31.705	29.027

6.3 JAARREKENING 2017

TOELICHTING FINANCIËLE VERANTWOORDING

In dit hoofdstuk worden de financiële resultaten over 2017 van Stichting HoPe Nederland gepresenteerd. Dit hoofdstuk bevat een korte toelichting op het gevoerde financiële beleid. Verder is opgenomen de Jaarrekening 2017, inclusief Balans, Staat van Baten en Lasten, model en toelichting lastenverdeling, de Nederlandse accountantsverklaring, een analyse van de behaalde resultaten 2017 en de begroting 2018. Het financiële boekjaar 2017 loopt gelijk aan het kalenderjaar 2017.

In deze jaarrekening zijn de cijfers van Stichting HoPe Nederland opgenomen. Om meer inzicht te geven in de wijze waarop de door Stichting HoPe Nederland verkregen gelden worden besteed, zijn ook de door Fundación Holanda-Perú uitgevoerde Onderwijs- en Welzijnsprogramma's weergegeven, inclusief bijbehorende uitgaven. Er is geen sprake van een groepsverband tussen

Fundación Holanda-Perú en Stichting HoPe Nederland. Fundación Holanda-Perú is een zelfstandig opererende stichting met volledige, eigen beslissingsbevoegdheden.

De Jaarrekening 2017 van Stichting HoPe Nederland is zoveel mogelijk opgesteld volgens de 'Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen' en de aanbevelingen van de Vereniging van Fondsenwervende Instellingen (VFI).

Financieel beleid

Uitgangspunt voor Stichting HoPe vormt een transparant financieel beleid en dito uitvoering daarvan. Met inachtneming van de Nederlandse regelgeving dient de financiële verantwoording volledig, juist en tijdig plaats te vinden. De financiële verantwoording dient een correcte weergave te zijn van door donateurs en sponsoren beschikbaar gestelde gelden en de besteding daarvan aan Onderwijs- en Welzijnsprogramma's in Peru.

In 2017 liggen de totale baten voor HoPe Nederland met € 122.802 ruim 11% hoger t.o.v. de begroting 2017 € 110.000 en bijna 5% hoger t.o.v. de realisatie 2016 € 117.360.

Tot en met 2011 was sprake van een stabiel niveau van ontvangen donaties. De jaren 2012 tot en met 2016 toonden een dalende tendens. Welvaartsontwikkelingen en keuzes van particulieren en overheidsinstanties t.a.v. donaties waren hier debet aan. De donaties 2016 en 2017 stabiliseren op het niveau van de donaties van 2015. Er is wel een licht stijgende tendens zichtbaar. De donaties in 2017 zijn voornamelijk verkregen door 'acties van derden' en donaties van particulieren.

Besteding vermogen

- Vrije bestemmingsreserve voor projecten. De aanwezige reserves en fondsen worden, conform de statutaire doelstelling van de stichting, beschikbaar gesteld ten behoeve van de uitvoering van Onderwijs- en Welzijnsprogramma's in Peru
- Continuïteitsreserve
Sinds 2011 wordt een zogenaamde continuïteitsreserve aangehouden. Dit ter dekking van onvoorziene kosten, dan wel om organisatorische of andere calamiteiten, in Nederland of Peru, op te kunnen vangen
- Overtollige kasgelden worden ondergebracht als (rentedragend) spaartegoed
- Het is de penningmeester en/of bestuursleden niet toegestaan om overtollige kasgelden te gebruiken voor beleggingsdoeleinden.

Begroting

Voor aanvang van het nieuwe financiële jaar 2018 zijn de begrotingen van Stichting HoPe Nederland en Fundación Holanda-Perú door de penningmeester opgesteld. Specifieke beoordeling daarbij vormt de consistentie tussen het niveau van fondsenwerving in de begroting van Stichting HoPe Nederland enerzijds en het bestedingsniveau in de begroting van Fundación HoPe Peru anderzijds. Beide begrotingen zijn in de bestuursvergadering van Stichting HoPe Nederland in februari 2018 door het gehele bestuur goedgekeurd. De goedgekeurde begrotingen gelden als taakstellende budgetten voor het financiële jaar 2018.

Kengetallen Stichting HoPe 2013 - 2017

Middels deze getallen geven wij op een inzichtelijke wijze weer hoe hoog de jaarlijkse inkomsten zijn en hoe die worden besteed, zowel voor Nederland als Peru. In Nederland is het eigen vermogen makkelijk te bepalen. Dit is het eigen vermogen van het vorig boekjaar vermeerderd met de inkomsten en verminderd met de uitgaven uit het huidige boekjaar. Dit komt overeen met het saldi van de twee bankrekeningen. Voor Peru is het eigen vermogen minder makkelijk te bepalen. In Peru wordt naast het saldi van de bankrekeningen ook rekening gehouden met investeringen maar ook de afschrijvingen hierop. Hierdoor is het mogelijk dat ondanks dat de uitgaven even hoog zijn als de inkomsten het eigen vermogen in 2017 toch gedaald is.

(in euro's)

BALANS 2017				
	31 december 2016		31 december 2015	
ACTIVA				
Vaste activa	0		0	
Financiële vaste activa	0		0	
Vlottende activa	103.451		86.880	
Liquide middelen	103.451		86.880	
Totaal activa	103.451		86.880	
PASSIVA				
Reserves en fondsen	103.451		86.880	
Continuïteitsreserve	50.000		50.000	
Vrije bestemmingsreserve voor projecten	53.451		36.880	
Kortlopende schulden	0		0	
Verplichtingen van voorgenomen uitkeringen	0		0	
Nog te betalen financiële kosten	0		0	
Totaal passiva	103.451		86.880	

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

Algemeen

De Balans is ingericht conform de richtlijn RJ 650. Alle bedragen zijn vermeld in euro's. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Financiële vaste activa

Per eind 2017 is geen sprake van financiële vaste activa.

Liquide middelen

Deze post € 103.451 bestaat uit de saldi van bankrekeningen. Ten behoeve van een optimaal liquiditeitsbeheer wordt een rekening-courant en een rentedragende spaarrekening aangehouden. De rekening-courant wordt gebruikt voor operationele kosten/uitgaven van de stichting, meer specifiek voor kosten fondsenwerving en kosten beheer en administratie. De rentedragende spaarrekening wordt gebruikt voor de transfer van gelden naar onze stichting in Peru ten behoeve van beheer en uitvoering van Onderwijs- en Welzijnsprogramma's.

Reserves en fondsen

Een overschot of tekort over een boekjaar wordt respectievelijk toegevoegd of onttrokken aan de reserves en fondsen. De aanwezige reserves en fondsen worden, conform de statutaire doelstelling van de stichting, beschikbaar gesteld ten behoeve van de uitvoering van Onderwijs- en Welzijnsprogramma's in Peru. De reserves en fondsen bedragen eind 2017 € 103.451. Er is sprake van een toename van de reserves en fondsen van € 16.571 ten opzicht van het saldo eind 2016.

Het verloop van de reserves en fondsen:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Stand per 1 januari	86.880	123.823
Toevoeging/onttrekking conform de Staat van Baten en Lasten	<u>+16.571</u>	<u>-36.943</u>
Stand per 31 december	103.451	86.880
Continuïteitsreserve	50.000	50.000
Vrije bestemmingsreserve voor projecten	<u>+53.451</u>	<u>+36.880</u>
Totale reserves	103.451	86.880

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve dient ter dekking van onvoorziene kosten, dan wel om organisatorische of andere calamiteiten op te kunnen vangen. Voor de totale omvang van de continuïteitsreserve wordt uitgegaan van de salariskosten op basis van de jaarbegroting van Fundación Holanda-Perú. In 2014 is de reserve vastgesteld op € 50.000. In 2018 zal de hoogte van deze reserve opnieuw beoordeeld worden.

Vrije bestemmingsreserve voor projecten

De vrije bestemmingsreserve is beschikbaar voor Onderwijs- en Welzijnsprogramma's in Peru. Tezamen met de verwachte donaties bij HoPe Nederland en HoPe Peru kan het begrote programma 2018 worden uitgevoerd.

Kortlopende schulden

Hieronder zijn opgenomen de verplichtingen uit hoofde van uitkeringen. Het betreft hierbij al in 2017 ontvangen bijdragen, welke specifiek bestemd zijn voor geplande programma's en projecten in 2018. Tevens zijn hier opgenomen de nog te betalen kosten, waarvan de dienstverlening in 2017 heeft plaatsgevonden, de betaling hiervan echter begin 2018.

(in euro's)

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
BATEN			
Baten	122.802	110.000	117.360
Baten uit eigen fondsenwerving	63.838	60.000	71.422
Baten uit acties van derden	58.781	50.000	45.843
Overige baten	183	0	95
Som der baten	122.802	110.000	117.360
LASTEN			
Besteed aan doelstelling	102.901	132.922	150.217
Rechtstreeks naar HoPe Peru	102.901	132.922	150.217
Via medefinancieringsorganisaties naar HoPe Peru	0	0	0
Werving baten	1.992	3.500	2.937
Kosten eigen fondsenwerving	1.992	3.500	2.937
Beheer en administratie	1.338	3.500	1.149
Kosten beheer en administratie	1.338	3.500	1.149
Som der lasten	106.232	139.922	154.303
Resultaat	16.571	-29.922	-36.943
Resultaatbestemming 2017: saldo wordt toegevoegd aan de vrije bestemmingsreserve voor projecten			

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017

Algemeen

Staat van Baten en Lasten zijn ingericht conform de richtlijn RJ 650. Alle bedragen zijn vermeld in euro's. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Baten

Onder baten wordt verstaan de inkomsten uit eigen fondsenwerving, inkomsten uit acties van derden, opbrengsten uit de verkoop van producten en renteopbrengsten.

Een nadere toelichting op de fondsenwervingsactiviteiten in Nederland en Peru is terug te vinden in hoofdstuk 4 van dit jaarverslag.

Bestedingen aan doelstelling

Onder bestedingen aan doelstellingen worden de uitkeringen verantwoord die gedurende het jaar beschikbaar zijn gesteld aan Fundación Holanda-Perú. De middelen daartoe zijn verkregen uit eigen fondsenwerving of beschikbaarstelling door derden (bijdrage medefinancieringsorganisaties).

Kosten van eigen fondsenwerving

Hieronder vallen de kosten, die direct te maken hebben met het werven van fondsen. Het betreft hierbij kosten t.b.v. presentaties, mailingen en publicaties/nieuwsbrieven.

Kosten beheer en administratie

Dit betreft algemene kantoorkosten, onderhoud en beheer website, bankkosten en reiskosten.

Baten

De baten 2017 bedragen € 122.802, bijna € 13.000 hoger t.o.v. de begroting € 110.000 (+12%). Het totaal van de baten is als volgt opgebouwd:

	in euro	in %
Baten uit eigen fondsenwerving	63.838	52%
Baten uit acties van derden	+58.781	+48%
Subtotaal Baten	122.619	100%
Rente	+ 183	
Totaal Baten	122.802	

(in euro's)

MODEL LASTENVERDELING 2017								
Bestemming	Doelstelling	Werving baten			Beheer en administratie	2017		2016
						Realisatie	Begroting	Realisatie
Lasten	Programma's HoPe Peru	Eigen fondsen werving	Acties derden	Overige baten				
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(1) t/m (5)		
Verstrekke subsidies	102.901					102.901	132.922	150.217
Kosten publiciteit en communicatie		1.992			498	2.491	3.500	3.365
Personeelskosten								
Huisvestingskosten								
Kantoor en algemene kosten					840	840	3.500	721
Afschrijving								
Totaal	102.901	1.992	0	0	1.338	106.232	139.922	154.303

TOELICHTING MODEL LASTENVERDELING 2017**Besteding aan doelstelling**

Besteding aan doelstelling	102.901
Totaal baten	122.802
Bestedingsratio	84%

In 2017 is € 102.901 beschikbaar gesteld aan Fundación Holanda-Perú ter uitvoering van programma's en projecten. Dit afgezet tegen het totaal aan baten van € 122.802 bedraagt de bestedingsratio daarmee 84%. Het daardoor ontstane resultaat over 2017 van € 16.571 is toegevoegd aan de vrije bestemmingsreserve.

Kosten eigen fondsenwerving

Het totaal aan kosten eigen fondsenwerving bedraagt € 1.992. Dit is 1,6% van het totaal van baten uit fondsenwerving en acties van derden. Dit percentage is ruim onder de norm die het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) hanteert. Specificatie van kosten:

Website onderhoud/beheer	458
Algemene kosten	450
Nieuwsbrieven en jaarverslag	1.054
Totaal	1.992

Kosten beheer en administratie

Het totaal aan kosten beheer en administratie bedraagt € 1.338. Dit is 1,1% van het totaal van baten uit fondsenwerving en acties van derden. Specificatie van kosten:

Bestuur- en commissiekosten	356
Website onderhoud/beheer	458
Bankkosten	464
Totaal	1.338

(in euro's)

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2018		
		Begroting 2018
BATEN		
Baten		124.250
Baten uit eigen fondsenwerving	54.000	
Baten uit acties van derden	70.250	
Overige baten	0	
Som der baten		124.250
LASTEN		
Besteed aan doelstelling		172.200
Rechtstreeks naar HoPe Peru	172.200	
Werving baten		3.000
Kosten eigen fondsenwerving	3.000	
Beheer en administratie		2.500
Kosten beheer en administratie	2.500	
Som der lasten		177.700
Resultaat		-53.450
Resultaatbestemming 2018: saldo zal worden onttrokken aan vrije bestemmingsreserve projecten		

TOELICHTING BEGROTING 2018

Uitgangspunt voor de begroting 2018 vormen de te verwachten uitgaven van Fundación Holanda-Perú zijnde ruim € 216.000 en te verwachten licht stijgende inkomsten uit fondsenwerving en acties van derden. Vanuit Perú werd een bijdrage van Nederland verwacht van circa € 188.000. HoPe Nederland kan grotendeels in die verwachting voorzien met een bedrag € 172.200.

De begroting laat een afname zien van het eigen vermogen met € 53.450 naar een eindsaldo van € 50.001. Deze ligt daarmee vrijwel gelijk aan de hoogte van de continuïteitsreserve.

TOELICHTING FINANCIËLE VERANTWOORDING FUNDACIÓN HOPE

BESTEED AAN DOELSTELLING

De baten zoals verkregen uit fondsenwerving Nederland en Peru zijn in 2017 aan de volgende projecten besteed:

(in euro's)

BESTEED AAN DOELSTELLING 2017						
	Realisatie 2017		Begroting 2017		Realisatie 2016	
ONDERWIJS - KLEUTER/LAGER/MIDDELBAAR	72.286		37.561		149.135	
Calca	0		13.471		0	
Ternura II	10.798		5.881		119.343	
Ondersteuning Ministerie van Onderwijs	23.548		0			
invoering onderwijsprogramma Ternura						
Tiracancha	8.519		3.235		7.222	
Kleuter- en lager onderwijs	4.520		838		5.671	
Patacancha	13.390		14.136		16.899	
UGEL Paucartambo	11.511		0			
ONDERWIJS - ALGEMEEN	13.107		14.016		5.988	
Algemene ondersteuning/coördinatie	13.107		14.016		5.875	
CIP	0		0		113	
PROGRAMMA WELZIJN	36.852		39.526		39.067	
- Welzijn - ondersteuning/coördinatie	1.634		2.459		3.515	
- Kinderen- en jongerengroepen	15.913		18.429		17.252	
- Damesgroep Racchi	642		750		927	
- Studietoelating	10.785		8.625		8.133	
- Donaties aan derden	0		0		485	
- Brandwondencentrum ziekenhuis Cusco	7.878		9.263		8.755	
TOTAAL BESTEED AAN DOELSTELLING	122.245		91.103		194.190	

de accountantsverklaring volgt spoedig

COLOFON

Stichting HoPe Nederland

Ineke de Graaf
Bijsterveldenlaan 63
5045 ZX Tilburg (NL)
Tel +31 (0)6 20857278
E-mail: contact@stichtinghope.org
Website: www.stichtinghope.org
Bankrekening NL69RABO0300276087
t.n.v. Stichting HoPe Nederland

ANBI rangschikking: nummer 8148.45.873

Kamer van Koophandel: nummer 17151364

Stichting HoPe Peru

Walter Meekes
Casilla 344 - Correo Central
Cusco, Peru
Tel +51 (0)84 249885
E-mail: peru@stichtinghope.org
Website: www.hopeperu.org

Aan dit jaarverslag werkten mee:

Maarten Elling
Walter Meekes
Kees van Ginkel
Sjanna Bosma
Chiara Somers
Carmen Banda
John Eppingbroek

Vormgeving en opmaak:
Geja Kuiken

